

HVORDAN BYGGER VI ET GODT NABOSKAB?

Find ud af, hvad fællesskabet handler om!

At sikre gode rammer for et godt naboskab handler ikke blot om at bygge fælleslokaler. Det handler også om, at der er noget at være fælles om, at man hilser på hinanden og kender sin nabo, og at man ved, hvordan man kan indgå i naboskabet, og hvad man

kan bruge de fælles rum til. Et godt naboskab kræver med andre ord, at man som bygherre tænker sig godt om! Derfor har vi lavet "De sociale spillekort".

Tag dialogen!

Kortene repræsenterer et udvalg af temaer, som har betydning for, om man lykkes med at skabe et solidt fundament for et godt naboskab. Kortene skal hjælpe bygherrer og øvrige aktører i en byggeproces med at have en dialog om fundamentet for et godt naboskab i lige netop det hus,

I skal bygge. Dialogen skal tages løbende, når der bliver tegnet på huset. Men husk, at det er dem, der skal bo i huset, som i sidste ende skal skabe naboskabet. Tænk over, hvordan I kan få beboerne med på vognen – både de første og dem, der kommer til senere.

DE SOCIALE SPILLEKORT

Klip kortene ud

HVAD KAN VI BRUGE I KVARTERET?

Det hus, I skal bygge, er en del af noget større – af et kvarter, en by eller en landsby. Det er netop i mødet med omgivelserne, at fundamentet for et godt naboskab starter. Derfor er det vigtigt, at I gør jer overvejelser om, hvordan jeres hus spiller ind i det eksisterende.

Overvej, hvad der allerede findes i nærområdet – hvad I kan bruge og bygge videre på, så jeres hus kommer til at understøtte kvaliteterne, fællesskabet og det liv, der leves på stedet. Måske kan jeres hus endda være med til at samle og skabe nye fællesskaber i området.

HVAD HAR BEBOERNE TIL FÆLLES?

Fællesskaber bygges på noget, man har til fælles. Men at bo det samme sted, tæt på hinanden er sjældent nok til, at der opstår et fællesskab – tværtimod kan forskellige døgnrytmer, vaner og værdier skabe konflikter og afstand mellem naboer. Overvej, hvad I forventer, at beboerne har til fælles, inden I tegner huset, og brug det som grundlag for jeres videre arbejde med at skabe de bedste rammer for naboskabet.

Temaet kan med fordel genbesøges, når I kender beboergruppen – måske har de mere til fælles, end I først havde tænkt.

HVORDAN SKAL BEBOERNE OMGÅS?

Der er forskel på, hvordan vi omgås vores familie, vores kolleger og fremmede, og hvad der er socialt acceptabelt derhjemme, på arbejdspladsen og i det offentlige rum. På samme måde skal der findes en balance for, hvordan vi omgås vores naboer. Formelle regler omkring støj, rod og husdyr berøres typisk i husordenen. Men husk også at overveje de mere uformelle sociale spilleregler, som handler om, hvor meget I forventer, at beboerne har at gøre med hinanden, og hvor forpligtede beboerne er ift. at indgå i naboskabet.

Dette tema er helt oplagt at genbesøge med beboergruppen omkring indflytning.

HVAD SKAL BEBOERNE VÆRE FÆLLES OM?

Når vi bor sammen, er vi fælles om en bebyggelse, ankomstarealer, udearealer og eventuelle fælles rum. Men der er meget mere beboerne kan dele. Beboerne kan helt praktisk hjælpe hinanden med at få hverdagen til at glide – det kan tilmed være selve limen i naboskabet. Tænk over, hvad I forestiller jer, at beboerne skal være fælles om, og sørg for at skabe en organisering og fysiske rum, der både kan rumme jeres idéer, og beboernes fremtidige ønsker, så I ikke spænder ben for, at naboskabet kan udvikle sig.

Dette tema kan genbesøges igen og igen af beboerne – eventuelt med støtte fra jer.

HVORDAN DESIGNER VI TIL UFORMELLE MØDER?

Det giver rigtig god mening at placere hverdagsfunktioner på en måde, der understøtter uformelle møder mellem naboer. Hvis bygningen designer ud fra et princip om, at beboerne skal komme forbi hinanden så meget som muligt, indvirker det på placeringen af indgange og opgange, postkasser, vaskerier m.m.

Tænk over, hvilke muligheder I har for at skabe så mange hverdagsmøder som muligt.

HVILKE FÆLLES RUM DELER BEBOERNE?

Fælleslokaler kan understøtte naboskabet, men det kræver, at de indrettes til en fleksibel brug, og at beboerne inddrages i indretningen. Faktisk oplever vi i stor stil, at fælleslokaler står tomme, og hverken bidrager positivt til byrummet eller fællesskabet. Det er ærgerligt, for de fælles lokaler koster både "mursten" og husejer for beboerne hver måned.

Sørg for at fælleslokalerne stiller de rigtige rammer til rådighed for de aktiviteter, der skal være bærende for fællesskabet. Sørg også for at skabe så meget handlerum for fællesskabet som muligt ift. indretning og indkøb af inventar. Og skab de organisatoriske rammer for at anvendelsen og indretningen kan ændre sig over tid.

HVAD ER FÆLLES UDE?

Udeområderne i en bebyggelse er tit et godt billede på, hvorvidt det er lykkedes at skabe ejerskab til bebyggelsen blandt beboerne. Hænger der vasketøj til tørre på fælles tørresnor, ligger der legetøj i sandkassen og står løbehjul og trehjulede langs murene, så kan man mærke, at det bliver brugt. Er der forudsikteligt, velholdte bede og pæne klippede græsplæner, kan man godt få det indtryk, at man skal holde sig væk.

Tænk over, hvordan de fælles udearealer skal være med til at skabe gode rammer for fællesskabet i jeres bebyggelse.

HVAD GIVER HUSET TIL BYMILJØET?

Det kan give god mening at placere fælleslokaler og -faciliteter i stueetagen, så de kan bidrage til god stemning både ude og inde. I en bymæssig sammenhæng kan aktive og åbne stueetager understøtte bylivet og skabe tryghed i området.

Denne række af spillekort sammenfatter anbefalinger fra AlmenNet-projektet "Aktive stueetager" – se mere på www.almenet.dk/projekter

1. udgave, februar 2022

Udarbejdet af: Cecilie Ellis Weber, KAB og Louise Heebøll, VIGØR.

Layout: VIGØR og KAB.

Udgive af: KAB. Kontakt KAB for trykte eksemplarer eller hent pdf på www.generationernestrahus.dk

STEMNING Områder giver ligesom personer et første-håndindtryk - de har en unik stemning. Hvordan kan jeres hus og kommende beboere være med til at understøtte stemningen og det unikke ved kvarteret?	NABOERNE De, som allerede bor i området, er med til at definere det. Tænk over hvilken type boliger og beboere, der allerede er her, og hvordan de kan spille sammen med det, I skal bygge. Skal I spejle det eksisterende eller tilføje nyt?	FÆLLESSKABER Uformelle og formelle fællesskaber kan have stor betydning for et lokalområde - få dem kortlagt! Skal de eksisterende fællesskaber blive et aktiv for jeres udviklingsproces?	INSTITUTIONER/ ERHVERV Daginstitutioner, skoler mv. kan være lige så store aktører for et kvarter som caféer og butikker. Og måske også for jeres naboskab. Er der funktioner i kvarteret, som kunne bidrage til naboskabet i jeres byggeri?	KULTUR/ FÆLLESLOKALER Nogle områder har selskabslokaler i overflod, mens der fx mangler værksteder - for andre er det omvendt. Hvilke faciliteter er der allerede i jeres område, og hvordan kan I bedst supplere dem?	UDERUM Livet - eller manglen på samme - på kvarterets pladser, hjørner, parker og legepladser kan fortælle jer noget vigtigt om området. Tænk over hvilke lokale uderum, der fungerer og ikke fungerer. Hvordan kan I bedst supplere de eksisterende uderum i kvarteret?	[] Noter selv her:
HVERDAGEN Som minimum skal der hentes post, sorteres affald, parkeres cykler, og evt. barnevogne og biler. Måske er det hverdagen, som naboskabet skal bygge på i jeres byggeri?	ALDER er ikke nødvendigvis særligt definerende i sig selv. Tænk over, om I kommer til at tillægge beboernes aldre bestemte værdier, interesser m.v. Skal jeres bebyggelse henvende sig til en bestemt aldersgruppe?	LIVSSITUATION Om man studerer, har børn, går på arbejde m.v. har stor betydning for, hvordan man bruger sin bolig. Harmonerer jeres boligsammensætning og placering, så beboernes eventuelle forskellige livssituationer ikke giver anledning til konflikt?	INTERESSER Det kan være en lim for fællesskabet at mødes omkring og udfolde fælles interesser med naboer, fx mad, natur, kunst, musik, yoga, film, havearbejde, dans, idræt. Skal det kommende byggeri have fælles interesser som omdrejningspunkt?	VÆRDIER Fælles værdier kan være helt centrale for at skabe et fælles fodslag mellem beboerne - hvad enten det drejer sig om, at man går op i bæredygtighed, nøjsomhed eller luksuriøs livsstil. Bygger I til bestemte værdier?	[] Noter selv her:	[] Noter selv her:
VELKOMST En god velkomst kan hentes beboerne med hurtigt føle sig hjemme. Hvordan bydes nye beboere velkommen i jeres byggeri, og hvem har ansvaret for det?	HILSE PÅ Når vi hilser på hinanden, føler vi os set. Men det er ikke givet, at vi hilser på vores naboer. Tænk over, om I ønsker at understøtte en "hilsekultur". Hvordan kan I gøre det?	NABOHJÆLP Det er godt at have styr på, hvor meget beboerne forventes at hjælpe hinanden. Er det slet ikke forventet, eller må man fx låne lidt sukker, spørge om hjælp til at få vandet blomster eller passet kat?	ORGANISERING Forskellige organiseringsformer appellerer til forskellige typer af mennesker. Skal naboskabet i jeres byggeri organiseres løst med spontane møder og aktiviteter, eller mere fast med klubber, aktivitetsgrupper og laug?	HVEM INVITERER Nogle gange er der store forventninger og ønsker til fælles aktiviteter, men kun få kræfter til at løfte dem blandt beboerne. Er det beboerne eller måske en social vært eller udvidet drift, der skal drive aktiviteterne i jeres hus?	[] Noter selv her:	[] Noter selv her:
ARBEJDSDAGE Der sker noget med sammenhængskraften mellem folk, når man flytter en stor bunke jord og efterfølgende fejrer den fælles indsats med en håndbajer. Skal der være fælles arbejdsdage i jeres byggeri?	DAGLIG DRIFT Daglig og månedlig drift kan, som så meget andet, både være befordrende og opslidende for fællesskabet. Skal beboerne betale for at få slået græsset og tømt tagrenden, eller kan det gøres i fællesskab?	REDSKABER OG VÆRKTØJ Ved at dele redskaber og værktøj, kan beboerne både spare på forbruget, have råd til mere kvalitet, spare plads og styrke naboskabet. Hvad kan man med fordel dele i jeres byggeri, og hvordan håndteres det?	FÆLLESSPISNING Fællesspisning og tilhørende fælles madlavning kan både lette hverdagen og skabe fællesskab, når man sidder rundt om bordet og deler et fælles måltid. Men det kræver plads! Kan og skal fællesspisning prioriteres i jeres bebyggelse?	DELEKØRSEL Det er hverken godt for miljøet eller nærmiljøet, at beboerne skal have hver deres bil. Er der grundlag for at etablere samkørsel eller delebilordning i jeres byggeri? Måske kan ladcykler også deles?	[] Noter selv her:	[] Noter selv her:
VASKERIET Vask er ofte forbundet med ventetid - tid man kan bruge på at snakke med hinanden. Hvad med at udnytte det og gøre noget ekstra ud af det fælles vaskeri?	POSTKASSER Postkasserne kan med fordel placeres indendørs ifm. et fælles ankomstareal og fællesfunktioner. Hvordan placerer I dem i jeres byggeri?	FÆLLES INDGANG I kan understøtte de uformelle møder mellem beboerne ved at minimere antallet af indgange. Hvor mange indgange - ankomstveje og -stier, opgange, altangange m.v. kan I nøjes med?	PARKERING Cykler, barnevogne og biler skaber bevægelse og aktivitet, som kan skabe liv og opsyn på steder, hvor det kan være ønskværdigt. Kan I etablere parkeringsarealerne, så de får en social og tryghedsskabende funktion?	OPHOLDSNICHER Ved at lave nicher og siddemuligheder får beboerne en anledning til at tage ophold. Hvordan kan I tænke det ind i jeres byggeri ifm. adgangsarealer og fællesfunktioner?	AFFALD OG BYTTEHYLDER Affald skal håndteres, og byttehylder er en fin måde, hvorpå man kan dele lidt af sig selv - og samtidig værne om klimaet. Kan I placere affaldssortering og byttehylder på en måde, der understøtter naboskabet?	[] Noter selv her:
SELSKABSLOKALE Et selskabslokale bidrager ikke til det sociale liv, og bør kun prioriteres, hvis der er behov for et stort lokale til andre aktiviteter - fx fællesspisning, dansehold, legestue osv. Skal jeres bebyggelse have et selskabslokale?	KONTOR/ LÆSESAL Man arbejder og studerer typisk om dagen, hvor fælleslokalerne ellers ikke er i brug. Kan I indrette jer, så der kan etableres fælles arbejdsplads på fællesarealerne?	VÆRKTØJ/ KREARUM Vi kan deles om de fedeste, kreative faciliteter og det bedste værktøj. De kreative udfoldelser bliver kun større i fællesskab. Hvor og hvordan skal den fælles skabergæde have rum for udfoldelse i jeres bebyggelse?	GRUPPE/ MØDERUM De små fællesskaber bliver bærende for det store fællesskab. Men vi ved endnu ikke, om fremtiden byder på sy-grupper eller gaming-klubber. Skal jeres bebyggelse designes med mindre rum, som kan indrettes og indtages af forskellige mindre fællesskaber over tid?	GÆSTEVÆRELSE Fælles gæsteværelser kan være supplement til mindre boliger, når der kommer gæster. Skal jeres kommende beboere være fælles om ekstra værelser til bebyggelsens besøgende?	FÆLLES DAGLIGSTUE En fælles dagligstue kan skabe rammerne for filmaftener, spilaftener, og spontan hygge mellem naboerne. Kan en fælles dagligstue skabe hjemlig hygge hos naboerne i jeres kommende bebyggelse?	[] Noter selv her:
GRØNT AREAL De store fælles græsplæner er ofte tomme og uden liv. Hvad kan man aktivere jeres fælles grønne areal?	KÆLEDYR Dyr samler mennesker, og især børn, omkring sig. Kan kaninburet i haven - eller andre fælles kæledyrforanstaltninger - være et lille epicenter for fællesskabet i jeres bebyggelse?	ORANGERI Drivhuse og orangerier er en forholdsvis billig og ligetil måde at skabe et fælles rum, som understøtter udeophold hele året. Skal jeres bebyggelse have et fælles opholdsrum udenfor?	LEGEPLADS OG FÆLLES LEGETØJ Det fælles område for leg er et værdifuldt mødested for børn og forældre, når de kommer hjem om eftermiddagen. Hvordan skal man kunne samles omkring leg i jeres bebyggelse?	KØKKENHAVE Fælles dyrkning af afgrøder har samlet folk siden stenalderen - mindst. Skal fælles køkkenhave eller anden fælles dyrkning samle naboerne i jeres bebyggelse?	TØRRSNOR Tøj skal tørres. Det kræver plads, lys og luft. Kan I udforme denne praktiske foranstaltning, som en fin platform for en snak mellem naboer i jeres bebyggelse?	[] Noter selv her:
KIG IND - PÅ NOGET Det skaber liv til gaden, når man kan kigge ind ad vinduerne til livet inde i bygning. Hvordan skal fællesarealerne i jeres bebyggelse være synlige fra gadeplanen?	SKILTNING Det er i høj grad skiltningen og butiksvinduer, der gør det interessant at bevæge sig i en bebyggelse. Hvordan kan I bruge skiltning til at gøre jeres facade interessant?	KANTZONER OG FACADE Beplantning ved og på facaden kan understøtte et inviterende udemiljø, og det kan være en naturlig værn mod graffiti, hærværk o.l. Hvordan vil I bruge beplantning i jeres bebyggelse?	INVITERENDE Et hyggeligt opholdsrum eller en god café inviterer folk til at gøre spontant ophold både ude og inde. Hvordan kan jeres bebyggelse invitere folk til at stå sig ned?	FÆLLES IDENTITET De fælles områder og lokaler er husets ansigt udadtil og identitetsbærende for fællesskabet. Hvilket fælles udtryk skal jeres bebyggelse have?	[] Noter selv her:	[] Noter selv her:

Udviklet i forbindelse med "Generationernes Træhus, det af Boliglaboratorium, støttet af:

